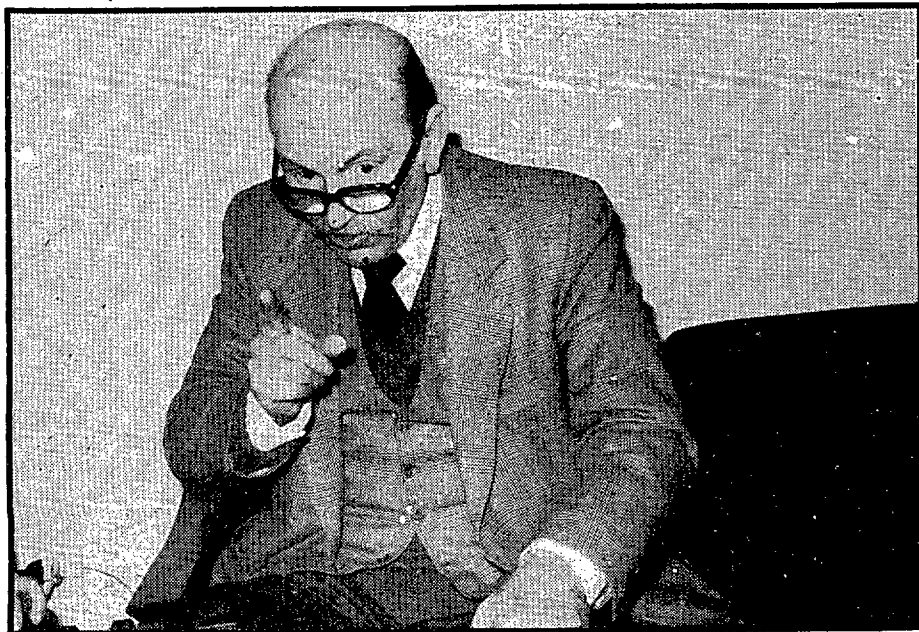

Comiat emotiu de la germana de la Caritat, sor Rafaela Moreno, a Sallent / Ferran Sánchez. Novetats editorials. Pas a pas amb l'Evangeli / Josep Casals. Pàgina d'Art i Exposicions.

idees

"L'amor és l'ombra d'un gran arbre nu / que solament un somni ha fet florir. / A vegades la llum de l'avenir / entra a una cambra on ja no hi ha ningú."
JOAN MAR-GARIT, "Requiem per a Anna".

Rafael Corvinos i Barraca, un personatge controvertit pel seu paper durant la Guerra Civil com a President del Comitè Revolucionari de Manresa, durant una entrevista realitzada el març de 1981.

77 anys d'edat, antic membre del PSUC i afectat per una greu malaltia

Rafael Corvinos: "Jo era el president del Comitè Revolucionari de Manresa l'any 36"

Durant els primers mesos de la guerra civil, Manresa, com la majoria de ciutats de Catalunya, va estar governada per un Comitè Revolucionari Antifeixista, format bàsicament per les forces obreres i sindicals. Començava una etapa insòlita de la nostra història contemporània en la qual s'aprovaven diverses mesures revolucionàries que intentaven aconseguir una transformació total de la societat. Però també es produïren excessos i desbordaments: l'assalt i destrucció d'algunes esglésies i l'assassinat de religiosos o de persones de coneguda ideologia dretana. Aquests fets moltes vegades no podien ser controlats

ni pel mateix Comitè.

Avui, a les planes de Regió 7, tenim un testimoni d'excepció d'aquell període: ni més ni menys que el president d'aquest Comitè Revolucionari, el Sr. Rafael Corvinos i Barraca. El Sr. Corvinos, de 77 anys d'edat, antic membre del PSUC, es troba actualment a l'Hospital Provincial d'Osca, després d'haver estat en una clínica de Barcelona, ja que pateix una greu malaltia. Abans de marxar cap a Osca, va donar-nos el seu vist i plau per publicar aquesta entrevista que ja teníem des de fa molt temps i que ara surt un xic retocada i actualitzada.

El Comitè Revolucionari

— Els primers dies de revolució social, durant els mesos de juliol i agost de 1936, quin era l'objectiu essencial del Comitè Revolucionari en relació a la situació al carrer?

— El Comitè lluitava perquè no se li escapés la direcció de la Revolució i aquesta anés a parar a mans de l'extremisme violent. Les masses revolucionàries i incendiàries

ens desbordaven i es van fer seu el carrer; hi havia el perill real que assaltessin el Comitè. Fins i tot alguns membres de la CNT ens van amenaçar pistola en mà.

— És que el Comitè, doncs, es veia incapaç de mantenir l'ordre a la ciutat?

— En un primer moment, sí. Nosaltres no teníem tota l'autoritat de seguida, sinó que la

vam anar agafant de mica en mica. La ciutat va estar de 20 a 30 dies sense control. Va bé recordar aquí aquella important frase de Balmes: "Les revolucions són com els torrents, que destrueixen tot el que troben al seu pas, però les aigües aviat retornen al seu cabal normal".

— Durant aquesta època hi hagué una forta repressió

contra els religiosos i contra la gent de dreta i es produïren molts assassinats. Quina era la posició global del Comitè envers aquests fets?

— Tot el Comitè era contrari que es matés i maltractés la gent, però tots acceptàvem la responsabilitat quant a les detencions d'aquells que tenien una gran culpabilitat en la

(passa a la pàg. 20)

A les pàgines següents:

- Qui és R. Corvinos i Barraca
- Entorn del Salvament de la Seu
- La casa Jorba
- L'Associació de dependents
- La U.S.C. i la formació del PSUC

Rafael Corvinos, condemnat dues vegades a mort

Quadern n—. 78 corresponent a l'edició de diumenge 30 de setembre

CARME CERVELLÓ
Professora titular de Francès

C/. Creu Guixera, 62, primer - Tel. 873 33 75

Tinc el gust de comunicar-vos que els alumnes Joan Creus i Andreu i Marta Castells i Bou han reeixit en els exàmens del Diplòma d'Aptitud de Francès en l'Escola Oficial d'Idiomes de Barcelona.

Passeig del Riu, 5
—cantonada c/. Bruc
T. 872.21.95

GRES I CERÀMIQUES

Tot tipus de rajoles i paviments a la seva llar.

Qualitat a bon preu!

Visiti'ns i ho comprovarà

MOBILIARI DE CUINA

Gran assortiment en mobles de cuina perquè vostè pugui elegir.

Pressupostos sense compromís.

Recordi: qualitat a bon preu

Facilitats de pagament

EL RACÓ DEL MOBLE USAT

COMPRA I VENDA

Passatge Ferrer, 16-24
Tel. 873 94 72

Entrevista amb Rafael Corvinos i Barraca

(ve de la pàg. 19)

repressió del 6 d'octubre, o en conductes malèvols de la patronal o dels que consideràvem perillosos per ser espies de l'enemic o estar capacitats per boicotejar la feina antifeixista, de les autoritats manresanes. Això s'acceptava amb la condició que un cop detinguts i havent prestat declaració, se'ls imposessin sancions econòmiques a favor de les persones perjudicades o com un impost de guerra; i els feixistes i sabotejadors havien d'ésser traslladats a la presó de Barcelona.

— Vós éreu contrari al fet que s'exercís cap mena de violència a la ciutat?

— Sí, totalment contrari. Tinc molts avals que proven que vaig salvar molta gent d'una mort segura. A més a més, em repugnava la violència. Patia moltíssim cada vegada que m'arribava la notícia d'un assassinat.

— La pregunta ara és obligada. Sobre qui recau, segons vós, la responsabilitat d'aquells tristos fets?

— Per a mi és indubtable que sobre el Cap d'Investigació i Vigilància, que era de la F.A.I. Cada secció era autònoma. Jo m'hi havia enfrontat moltes vegades; en alguns casos el vaig poder convèncer, però en d'altres actuava pel seu compte i sense el coneixement del Comitè, i aleshores no hi havia res a fer. La força de l'anarco-sindicalisme a Manresa, els primers mesos de la revolució, era immensa!

— Quina era exactament la

“El Dr. Puig va recollir prop de 100 avals que demostren que vaig salvar moltes vides”

correlació de forces que hi havia dins el Comitè?

— La CNT-Oposició solia aliar-se amb els homes del POUM. I la CNT-FAI amb les Joventuts Llibertàries. L'odi entre la CNT-Oposició i la CNT-FAI era grandíssim i això dificultava que moltes vegades no s'arribés a acords per unanimitat. Nosaltres, l'UGT-PSUC, vam anar agafant força a mesura que la guerra avançava i juntament amb l'ERC representàvem una tercera opció, que era la moderada dins del Comitè.

— Durant el període en què governava el Comitè Revolucionari, a Manresa va començar l'enderrocament de moltes esglésies, algunes d'un valor arquitectònic fabulós. Autèntiques obres d'art van ser destruïdes. Com podia el Comitè justificar aquesta destrucció?

— Un dels arguments — potser el més important — que va donar el Comitè als manresans sobre aquest tema va ser que hi havia molta gent en atur i que d'aquesta manera se'ls donaria feina. Jo, personalment, no crec que hi haguessin massa parats a Manresa i en tot cas serien molt pocs. Això era un subterfugi per dir quelcom a la ciutat,

però la causa real anava dirigida contra tota manifestació de clericalisme. Totes les organitzacions d'esquerra estàvem d'acord en aquest punt i ho vàrem acceptar sense cap mena de discussió.

— Però això no era una forma de desprestigi la revolució?

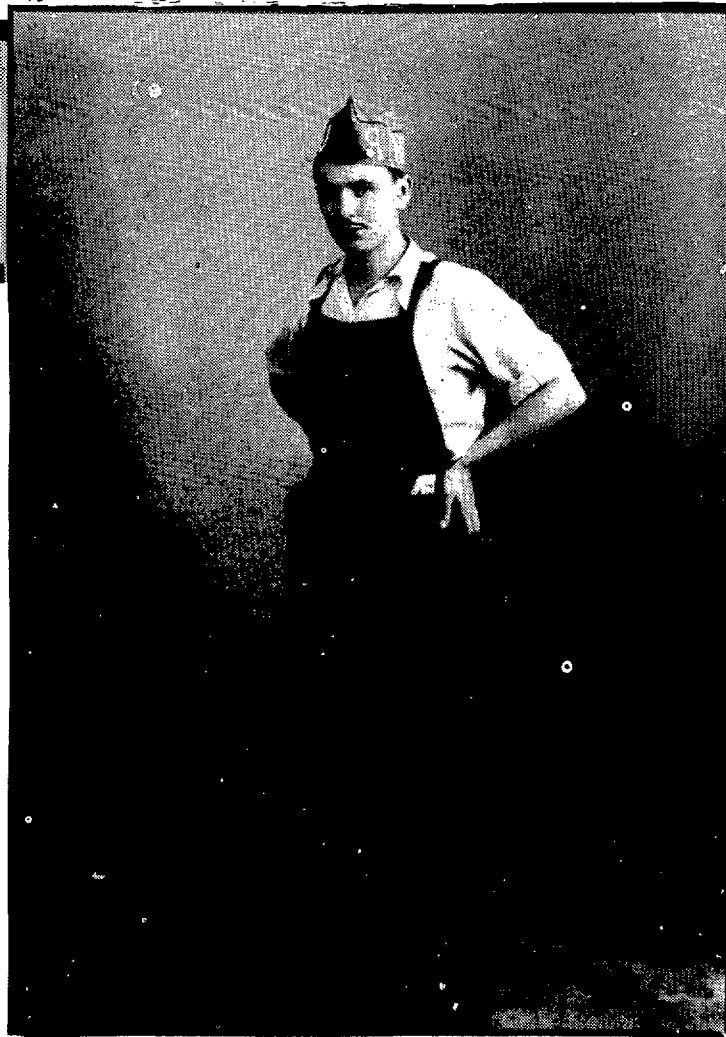
— Sí.

— I com és que ningú no se'n adonés i fes tots els possibles per evitar-ho?

— No ho sé. Jo tampoc no ho vaig veure fins després. Reconec que vam demostrar tenir una mala visió i a més a més tenint en compte que a les grans ciutats de Catalunya es van tirar a terra només una o dues esglésies, per acontentar els més rabiosos, i prou.

— Al cap de 48 anys, com valoreu la qüestió de l'ensorrament de les esglésies?

— Penso que va ser una cosa molt mal feta, poc pensada; però també cal adonar-se que eren uns moments de crisi, amb el feixisme criminal al carrer, cosa que havia provocat la indignació de totes les organitzacions, especialment de l'anarco-sindicalisme. Si bé és cert que vam acabar gairebé amb totes les esglésies, fet

En Corvinos, el 19 de juliol de 1936

insòlit comparat amb d'altres ciutats importants de Catalunya, també cal reconèixer que Manresa és d'aquelles ciutats catalanes que menys morts va tenir, en relació a la població civil. Més del 80% de les víctimes pertanyien a la població eclesiàstica.

— Com s'explica aquest fet?
— Senzillament, que hi ha-

via un odi molt arrelat entre les capes populars — especialment dins la CNT — contra tot el que feia referència al clericalisme; però en alguns casos aquest odi se l'havien ben guanyat per la seva actuació descaradament reaccionària i sempre favorable als interessos de la patronal.

— Quins edificis religiosos es varen salvar i de quina manera?

— Els més importants van ser Casa Caritat, la Cova de Sant Ignasi, la Clínica de Sant Josep i la Seu. A la Clínica hi vaig actuar d'una manera decisiva. Tinc un aval de la Superiora on diu que no sols vaig salvar la Clínica sinó també les monges que hi havia. I tot gràcies a haver convertit la Clínica en un Hospital de Sang i les monges en infermeres; l'única cosa que varen haver de fer fou canviar-se l'hàbit.

També he de dir que en una ocasió vaig salvar també a uns monjos de Montserrat que em van venir, desesperats, a demanar ajuda.

Sobre el salvament de Casa Caritat i de la Cova cal dir que en Ramon Sanz, que era regidor de l'Ajuntament, hi

El personatge

Rafael Corvinos i Barraca va néixer a Castelruiz (Soria) el 1907. Els seus pares eren mestres de l'Estat. Ell va estudiar fins a 4rt. de batxillerat i, després de la mort del seu pare, va marxar cap a Binèfar (a l'Aragó) on feu d'aprenent en un gran comerç de teixits. Als 16 anys, el seu oncle, mossèn Elias, que era molt devot de la Cova de Sant Ignasi i amic de Joan Jorba Rius, el va introduir a la Casa Jorba de Manresa com a dependent.

A Binèfar, Corvinos ja militava a la U.G.T. i a les Joventuts Socialistes i quan arribà a Manresa participà en la fundació de la Unió Socialista de Catalunya i s'afilià tot seguit a l'A.D.C.I. (Associació de Dependents del Comerç i la Indústria de Manresa i comarca). Aleshores, en aquest sindicat funcionaven molt bé les seccions d'esports, cultura i diversions, però no s'hi duia a terme cap tasca sindical important.

A partir del 1934, un grup de joves entre els quals hi havia Carrió, Corominas, Vilarasau i el mateix Corvinos, van començar a treballar per desplaçar de la direcció de l'Associació els elements més grans, per tal d'introduir en el sindicat una dinàmica de lluita que aconseguís, entre d'altres coses, més beneficis econòmics per als seus afiliats. A finals del 1935, després d'una violenta assemblea, Corvinos va sortir elegit president de l'Associació.

La jova junta va reivindicar de seguida el tancament de tots els comerços els diumenges. I, per tal d'assolir els seus propòsits, una nit van trencar aparadors d'algunes botigues. A conseqüència d'aquests fets, Corvinos fou detingut. La seva causa va ser defensada pel conegut advocat laboralista barceloní, Angel de Semblancat.

Una de les grans afeccions de Corvinos era l'esquí i l'excursionisme i, cap als anys 30, juntament amb Vilalta i d'altres, fundà el Club Montanyenc. D'altra banda, el 1936 va ser nomenat vice-president i secretari d'affers exteriors de la Federació d'empleats i tècnics de Catalunya, que presidia el diputat de la Generalitat Ruiz-Ponseti.

Durant els fets del 6 d'octubre, Corvinos va anar al davant d'un grup força nombrós de manresans en direcció cap a Sabadell, ja que s'intentava que aquesta ciutat fos el punt de concentració d'una mena de divisió que hauria d'anar a ajudar el govern de la Generalitat. L'intent va fracassar i Corvinos va ser portat a la presó. En sortir-ne, va ingressar en el Comitè Pro-presos del 6 d'octubre.

Iniciada la guerra civil, va ser president del Consell d'Administració de la Casa Jorba, però per poc temps. També fou elegit segon president del Comitè Revolucionari de Milícies Antifeixistes. El mateix mes de juliol participà en la formació del PSUC a Manresa. A l'octubre de 1936, quan desaparegueren els comitès revolucionaris i es formaren els consells municipals, ocupà la primera tinència d'alcaldia en representació del PSUC i de la UGT.

El 1937 va marxar com a voluntari en una columna comunista. Després va estar a l'Acadèmia militar d'artilleria del govern de la República, d'on va sortir amb el grau de tinent per arribar a ser capità a finals de la guerra.

Després de la guerra va poder escapar-se de tres camps de concentració i anà de Castelldeferró (poble muntanyenc de Granada) fins a Saragossa —on vivia la seva mare— a peu. Havent estat denunciat, fou detingut definitivament el gener del 1943. Després de ser torturat i maltractat a les comissaries de policia va ingressar a la presó. En el judici el fiscal demanà dues penes de mort. Gràcies als avals que recolliren el Dr. Lluís Puig i altres persones i que testimonien que molts manresans havien salvat la vida durant la guerra gràcies a Corvinos, no fou executat. Va sortir de la presó amb llibertat condicional el 1950.

Posteriorment participà en la lluita clandestina contra el feixisme i s'afilià a una cèl.lula del PSUC de Barcelona. Recentment va deixar de militar al PSUC arran de la divisió interna d'aquest partit i s'afilià al P.C.C.

“Les masses revolucionàries i incendiàries ens desbordaven”

Entrevista amb Rafael Corvinos i Barraca

Rafael Corvinos l'any 1981

va tenir una actuació decisiva. Recordo que Sanz va trobar la clau, o la forma de tancar la porta de la Cova, i així

va poder evitar que les turbes hi entressin i fessin disbarats. En Sanz es va ocupar molt d'aquests assumptes.

El salvament de la Seu

— Parlem ara de la Seu. En Lluís Rubiralta, en les seves memòries explica àmpliament com es va efectuar el salvament. Compartiu el seu punt de vista?

— No. Abans de res he de dir que aquest tema és molt llarg i jo ja ho he explicat en uns manuscrits que ocupen més de 100 pàgines. Això vol dir que ara hauré de resumir moltíssim. D'entrada, he de reconèixer que Rubiralta no solament va salvar moltes obres d'art sinó que també va salvar homes d'església. Això és evident, però cal que se sapiga que jo, com a president que era del Comitè Revolucionari, li vaig firmar dotzenes i dotzenes de documents perquè el deixessin entrar allà on volgués, perquè pogués salvar tota classe d'objectes d'art. És d'aquesta manera que es van poder salvar moltíssimes joies d'art de Manresa i comarca.

Respecte al salvament de la Seu, he de dir que el dia que

la van assaltar, jo tornava de l'estació amb el cotxe i vam parar a la Baixada de la Seu. Llavors vaig veure que a la porta de la Seu hi havia en Rubiralta. Aquest, en veure'm, em cridà desesperadament. M'hi vaig acostar i em va dir que els incendiaris estaven cremant la Seu i em demanà ajuda. Jo vaig entrar a dins i vaig quedar esgarriat de l'espectacle dantesco i horrorós que s'hi podia veure: la gent robava, destruïa els bancs, arrancava les imatges, les trencava en mil trossos... Aleshores em vaig adreçar als incendiaris com a membre del comitè —llavors encara no era president— i els vaig demanar que aturessin les destrosses, però no només no em van fer cas sinó que em van insultar i em van dir que marxés d'allà si no volia que em toqués el rebre. Vaig haver d'enfilar-me a una cadira i, cridant amb totes les meves forces, els vaig haver de dir que pareessin, que a la Seu hi havia uns tresors que el comitè volia salvar per tal de vendre'ls a França i així obtenir armes i municions per a la guerra. Les discussions eren violentíssimes i interminables. En Rubiralta estava a prop meu però sense dir res ni fer res perquè si l'arriben a conèixer, com a home de dretes que era, no sé pas què li hauria passat. Penseu que la ma-

joria d'aquella gent eren anarquistes de les conques mineres de Sallent i de Súria que no sabien ni una paraula de català, sinó que eren enemics de Catalunya, i fruien fent aquelles actuacions salvatges.

Finalment, vaig poder convèncer els incendiaris que traiguessin al carrer tots els bancs que havien destrossat i els cremessin; així fariem una cremada simbòlica de la Seu. Per sort, s'hi van avenir i, quan van haver sortit, vaig agafar la clau, vaig tancar i me la vaig quedar perquè ningú més no pogués entrar a la Seu a fer-hi destrosses. Al vespre vam celebrar una reunió conjunta el comitè i l'Ajuntament i vam decidir anar a la Seu a la nit per salvar els tresors. L'endemà hi tornàrem. Va ser aquell dia que vam treure el cèlebre frontal florentí, la joia més preuada de la Seu, i la vam portar a la caixa forta de l'Ajuntament perquè no li passés res. Posteriorment, s'hi anaren portant altres objectes d'art.

Vull afegir també que el mateix Rubiralta, després de la guerra, em va fer un aval que diu: "Rafael Corvinos, amb la finalitat d'evitar la destrucció de la catedral de Manresa i, al mateix temps, poder salvar nombroses obres d'art d'extraordinari valor, així com les relíquies de Santa Agnès, Sant Fruitós i Sant Maurici, patrons de la ciutat, va donar facilitats a tots els que volíem evitar la seva destrucció i, mercès al seu gest decidit, s'aconseguí posar les esmentades relíquies en lloc segur, així com diverses imatges i d'altres objectes que avui tornen a pertànyer al culte dins la catedral".

"Vaig salvar les monges de la Clínica, tot fent-les vestir d'infermeres"

La Casa Jorba

— Vos vàreu entrar a Can Jorba a finals del 1923. Quina era la vostra feina?

— Jo vaig començar a la secció de sastreria. Treballava a tant per cent de comissió per venda i m'encarregava d'anar a totes les cases importants de Manresa: Gras, Quirze, Badia, El Sigle i d'altres, a buscar mostres per saber la situació en què es trobava el comerç manresà. Al cap de molt poc temps ja hi havia a Can Jorba les mateixes robes dels principals comerços de Manresa. Hi va haver una competència enorme però el Jorba ho va vendre tot perquè va rebenar els preus: els altres es van enfonsar.

— Com era la relació que hi havia entre el Sr. Jorba i els treballadors de la casa?

— Perquè us en feu una idea us diré que hi va haver durant un temps una important vaga general en el tèxtil, i la patronal va acomiadar un grapat de treballadors. La Casa Jorba va acomiadar uns quinze treballadors, però a mi el Sr. Joan em va confiar la tasca de portar-los la setmanada com si treballessin. Ho vaig fer durant dos mesos fins que va poder col·locar a tots aquells treballadors.

— Quina era la importància de la Casa Jorba i quina opinió personal us mereix el Sr. Joan Jorba?

— Crec que la Casa Jorba en aquell temps l'única casa de Catalunya i Espanya que tenia un caire internacional, cosa que honorava molt Manresa. Can Jorba era l'escola

de l'art per comprar i vendre. Respecte del senyor Joan, he de dir que era un gran patriota, un manresà cent per cent. Quan es van emportar el batalló de Manresa, en Jorba es va posar al front d'una comissió i va anar a Madrid i aconseguí que tornés altra vegada a Manresa.

— Què ens podeu dir de la col·lectivització de la Casa Jorba?

— Doncs que es va decidir en una reunió entre els dependents més capacitats i el Consell d'Administració de la Casa Jorba. La col·lectivització es va haver de fer una mica ràpidament perquè hi havia un empleat de la CNT que volia fer-ho a la seva manera. Nosaltres ens vam posar d'acord amb el Sr. Joan, que va acceptar voluntàriament la col·lectivització precisament per evitar que la CNT-FAI ens assaltàs la casa. Un del Consell d'Administració va proposar que, ja que Joan Jorba havia deixat el negoci, almenys proposés qui havia de ser el president. Vam estar-hi tots d'acord i el Sr. Joan em va triar a mi. Però jo hi vaig estar molt poc perquè tenia la presidència del Comitè Revolucionari i en una nova reunió vaig nomenar Agustí Espinalt com a definitiu president del Consell.

— Durant la guerra civil, alguns membres del Comitè Revolucionari de Tarragona van venir a Manresa i es van endur el Sr. Joan Jorba amb la intenció de jutjar-lo i afusellar-lo, com vau reaccionar en assa-

bentar-vos-en?

— Bé, és molt llarg d'explicar, però, resumint, us puc dir que Agustí Espinalt, Maria Morelló, Vicenç Vilarasau i jo vam anar a Tarragona a explicar davant d'aquell tribunal que el Sr. Jorba era un símbol per a tot Manresa i vam parlar dels seus sentiments humanitaris. Així, després de moltes discussions, vam aconseguir salvar-li la vida. Es va haver de pagar una important suma de diners però ens el vam poder endur

cap a casa. A partir de llavors vaig ordenar que dos militans, un de la CNT i un altre de l'UGT, fessin guàrdia al seu domicili.

Vull remarcar aquí que els que es van jugar la vida pel Sr. Jorba van ser els treballadors de la Casa. I també vull recordar que posteriorment en Pere Jorba i Vall va acomiadar de la Casa Jorba Espinalt, Morelló i Vilarasau i els declarà el pacte de la fam.

Els autors de la present entrevista amb en Rafael Corvinos

GUIA MÈDICA

Dr. EDUARD AGUT
ODONTOLOGIA
CIRURGIA ORAL
ORTODONCIA
C/ Diputació, 37
Hores convingudes
Tel. 869 64 75 SÚRIA

ACADÈMIA DE PERRUQUERIA SANT MIQUEL

Centre privat. Fem ensenyament actualitzat.

SOM PROFESSIONALS

Carnet professional per establir-se.
—Ministeri Indústria—

Matricula oberta. Acadèmia de Perruqueria

C/ Sant Miquel nº. 31 - MANRESA

Concesionario

LADA

MINORAUTO

Cra. de Vic, 62
Tel. 873 32 01
Servei Tècnic, MANRESA
Sant Magí, 20-22
Tel. 874 68 31

ALFA ROMEO

Concessionari

MINORAUTO

Ctra. de Vic, 62.
Tel. 873 32 01
MANRESA
Servei Tècnic, Sant Magí
20-22 Tel. 874 68 31

Entrevista amb Rafael Corvinos i Barraca

L'Associació de dependents

— Sabeu quan i com es va formar l'Associació de Dependents?

— Es va formar el 1909. La idea de la seva creació va ser d'en Currià, d'en Catot i d'en Roca, que eren empleats de Cal Jorba. Jo vaig entrar-hi el 1923. Era, indiscutiblement, l'organització més popular de Manresa, constituïda bàsicament per la classe mitja.

— Podríeu explicar breument quina va ser la importància que tenia aquest centre associatiu?

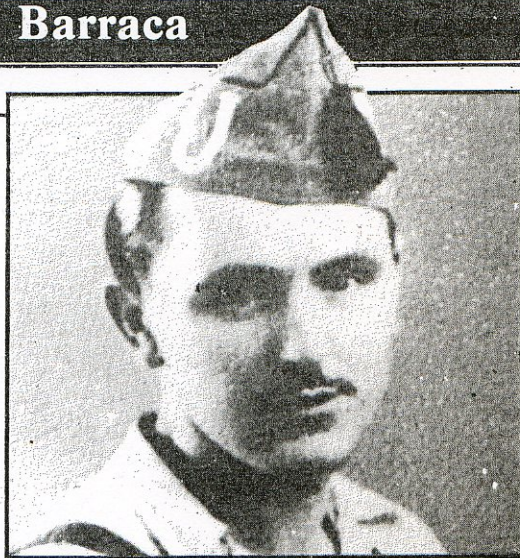
— Bé, només cal dir que de les assemblees que teníem en sorgiren alguns partits polítics i algunes figures importants, com, per exemple, Joan Selves. La veritat és que s'hi feia més política que obra social. Amb l'adveniment de la República vam cedir el local perquè s'hi poguessin fer mitings, ja que els carques de la ciutat havien decidit no llogar cap local públic.

Hi van fer miting entre d'altres, Lluhi i Vallescà, Carrasco i Formiguera, Solà Canizares i Serra i Moret.

— Durant un temps van tenir una lluita important amb els elements més antics i immobilitistes de l'Associació, que no es volien plantejar la qüestió social. Va costar molt de convèncer-los?

— Sí, més de quatre anys. Angel Pestaña ja havia dit, precisament a Manresa, i tenia tota la raó, que "els dependents socialment són una espècie de burgesos que al màxim que aspiren és a casar-se amb la filla de l'amo". Nosaltres vam combatre amb l'acció aquesta idea i penso que vam aconseguir canviar-la. De bon principi, vam lluitar per treure de la direcció de l'Associació els elements més conservadors. Aconseguint aquest objectiu i davant la intransigència de la patronal, vam anar un dia de

finals de 1935, a les dues de la matinada, al riu Cardener i ens vam omplir les butxaques de rocs. Després vam trencar alguns vidres dels principals aparadors de la ciutat i la gent va poder robar el que li va donar la gana. Va ser un escàndol que em va costar un procés, però vam aconseguir el descans dominical, és a dir, que tanquessin les botigues els dies de festa. També vam fer una vaga general a tot Catalunya a primers de 1936, quan encara jo era president, per tal d'aconseguir unes bases de treball i també vam guanyar perquè per primera vegada s'establien unes bases per a tot Catalunya en el ram mercantil.

Dues penes de mort

— Com s'explica que un home com vos que havia estat president del Comitè Revolucionari, no vau ser executat pel règim franquista?

— Bé, la veritat és que els manresans em van ajudar molt. L'any 39 em vaig poder escapar de tres camps de concentració franquistes gràcies a l'ajut d'una bona colla d'amics manresans. Un d'ells, en Bonvehí, en arribar a Manresa explicà a tothom que jo havia estat condemnat a mort i executat. Això va facilitar-me molt les coses perquè feu que tothom em donés per mort i que no em busquessin. Fins i tot les Jovenuts Socialistes feren pintades a les parets de Manresa i

escamparen fulls pels carrers que deien: "Vengaremos la muerte del camarada Corvinos". Això encara ajudà més a fer creure la gent que jo estava mort.

— I on estàveu amagat?

— A casa de la meua mare, a Saragossa. I allí hi vaig estar fins al 1943, fins que una persona em va reconèixer i em va denunciar. Llavors vaig patir un gran calvari. Em van portar a la Direcció Provincial de Saragossa, però aviat una ordre de la policia em deixà en llibertat. En realitat, la policia volia que sortís de la presó per poder-me liquidar, utilitzant la famosa llei de fugues. No em van matar, però em van torturar tan brutalment

que, en tornar-me a la presó, el director de la presó els va dir que eren uns assassins i que li havien portat un cadàver. Realment jo semblava un cadàver.

— Què va passar després?

— Després em van portar a la Model de Barcelona en espera del judici. Se'm demanava 2 penes de mort. Durant molts dies vaig tèmer que m'afusellessin. Aleshores vaig salvar la vida gràcies a un àngel de la guarda, el Doctor Lluís Puig. Ell es va lliurar amb cos i ànima a recollir els testimonis de moltes d'aquelles persones que jo durant la guerra havia salvat d'una mort segura. Va recollir prop de 100 avals d'aquests manresans i els portà al jutge perquè no em condemnessin a mort. En Josep Ballarà, que havia estat secretari del Jutjat Militar de Manresa, em va ajudar també molt. A la fi van aconseguir commutar-me les dues penes de mort per la de cadena perpètua. El 1950 vaig poder sortir amb llibertat condicional.

Respecte al Dr. Puig també he de dir que es va portar molt bé amb els manresans que estaven perseguits per la justícia. Molts d'ells els tenia a l'Hospital i els feia passar per malalts perquè no els portessin a la presó. D'aquesta manera, alguns van poder salvar la vida.

JOAQUIM ALOY
JORDI SARDANS

La U.S.C. i la formació del PSUC

— Com neix, amb quines figures més importants va comptar a Manresa i quins eren els objectius de la Unió Socialista de Catalunya?

— La U.S.C. va néixer per la tenacitat d'una colla de gent que érem socialistes catalans enfront dels socialistes espanyolistes. S'intentava la formació d'un moviment socialista i catalanista. Hi van destacar Flor de Lis, Tolrà, Ribas, Planell, Grau, Clariana, Marcel·lí Font, Casas Huch i d'altres. No era un partit de masses, tan sols tenia uns 100 socis. L'objectiu principal era divulgar el socialisme i treballar en les eleccions, en les quals anàvem sempre d'acord amb l'E.R.C.

— Com es va produir a Manresa la integració de la U.S.C. amb el PSUC?

— Això va portar moltes raons i força gent es va donar de baixa. S'intentava unifi-

car la major part dels partits socialistes i marxistes en un sol partit polític de cara a fer un treball més efectiu a causa d'una circumstància excepcional: l'esclat recent de la guerra. Es va rebre un comunicat de Barcelona que parlava de la necessitat d'unir els quatre partits, Unió Socialista de Catalunya, Partit Comunista de Catalunya, Partit Proletari Català i la Federació Catalana del PSOE. De Manresa van anar a la reunió de constitució que es feu a Barcelona Chesa, Clariana i Planell, els quals van dir que no s'havia discutit massa. A Manresa les coses van anar igual: ens vam reunir i d'una forma un xic dictatorial — sense gairebé discussió — vam formar el PSUC. Recordo que Montanyà i Casas Huch —entre d'altres— van protestar i van marxar perquè deien que amb els comunistes no en volien saber res.

inlingua

a 23 països. A Espanya 35 escoles

ANGLÈS · FRANCÈS · ALEMANY

Obertes les inscripcions del nou curs
1.984-85 d'11 a 1 i de 4 a 8.

Mètode propi — Professors nadius

Videoteca d'idiomes. Centre examinador autoritzat.

ASSOCIACIÓ DE CENTRES D'ENSENYAMENT
D'IDIOMES DE CATALUNYA I BALEARS

PASSEIG PERE III, 68 bis · MANRESA

Tel. 874 37 55

Casal Cultural Dansaires Manresans

DIA 1 D'OCTUBRE
OBERTURA DEL CURS 84-85

Escola de Ballet
Nou sistema STRETCHING
Professora: Rosa M^a. Camprubí
Reserva de places de 8 a 10 del vespre

Cl. Circumval·lació, 40

Tel. 873 79 49

"Les Jovenuts Socialistes escrigueren a les parets de Manresa: 'Vengaremos la muerte del camarada Corvinos'"